

NÁZEV PŘÍPADOVÉ STUDIE: SOCIÁLNÍ DRUŽSTVO POWRÓCISZ TU (VRAŤ SE)

AUTOR: MGR: SNRSS

TÉMA: UDRŽITELNÝ POTRAVINOVÝ SYSTÉM

Případová studie Popis případové studie:

Sociální družstvo "COME BACK" bylo založeno v roce 2014 pěti obcemi: Kawęczyn, Przykona, Brudzew, Turek a město Turek. Jedním z cílů založení družstva byla potřeba mít vlastního místního dodavatele jídel pro školy, který by podpořil program stravování dětí. Družstvo vaří pro 9 škol, školek a jeslí. Kromě toho provozuje mléčný bar, který nabízí i rozvoz jídel, a prodejnu s vlastními výrobky.

V individuálním hloubkovém rozhovoru družstvo uvedlo, že největší výzvou, které v současné době čelí, je inflace a prudký nárůst cen výrobků a energií. Jeho vedoucí zároveň uvedl, že odpovědí na tuto výzvu může být zvýšení rozsahu spolupráce s místními malými výrobci potravin. V souvislosti s energetickou krizí, která následovala po ruském útoku na Ukrajinu, umožňuje úzká spolupráce v rámci místní komunity efektivní úsporu zdrojů (např. nákladů na dopravu, udržování skladů).

Družstvo spolupracuje s místními dodavateli, od nichž nakupuje potraviny, které nepodléhají chemickým konzervačním procesům. Potraviny se nemrazí, ale připravují se a vyrábějí přímo na místě. Příprava vždy čerstvých sezónních jídel souvisí se snížením nákladů na skladování a opětovné tepelné zpracování, včetně těch, které jsou spojeny s vysokou spotřebou energie, jako je ohřev v mikrovlnné troubě. Družstvo stále více využívá potraviny, které si samo vyrábí, jako jsou zavařeniny z kořenící zeleniny a ovoce, vlastní marmelády, čajové směsi a nálevy z vlastnoručně usušených místních rostlin, kompoty, vlastní chléb a koláče pečené na místě, čerstvé šťávy z místního ovoce a zeleniny, vlastní nakládané okurky, sušené ovoce, polévky z bylinek z okolí, jako je šalvěj, pampeliška nebo kopřiva, vlastní omáčky a kečupy, rajčatový protlak. Používají se tradiční recepty předávané z generace na generaci. K pečení se používá mouka z místního mlýna.



**Co-funded by
the European Union**

Podpora Evropské komise pro vydání této publikace nepředstavuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenes odpovědnost za jakékoli použití informací v ní obsažených.

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Národní agentury (NA). Evropská unie ani NA za ně nemohou nést odpovědnost.

Uplatňování tohoto typu přístupu k poskytovaným službám by nebylo možné, kdyby se nejednalo o vzdělávací aktivity provozované družstvem. Družstvo realizuje vzdělávací projekty propagující využití místních rostlin v kuchyni, které byly samostatně nasbírány na okolních loukách a v lesích. Změnit ekologické povědomí zákazníků není snadný proces, ale Družstvo v této oblasti dosahuje prvních úspěchů. Ve školách, kde připravuje jídla, byla reakce rodičů na slogan "zdravé jídlo" zpočátku negativní. Spojovali si ho s jídlem bez chuti, v malém množství a nepřiliš rozmanitým. Chutná, čerstvá a pestrá nabídka jídel poskytovaných družstvem umožňuje účinný boj proti tomuto stereotypu a změnila přístup rodičů. Zelený jídelníček navíc zohledňuje i speciální potřeby některých dětí, a to díky zařazení vegetariánských, bezlepkových a bezlaktózových jídel do nabídky. Družstvo dbá na rozvoj zdravých stravovacích návyků již od dětství. Aby to bylo možné, zaměstnává družstvo trvale dva dietology. Díky přístupu družstva, které nepoužívá zpracované, vysoce kalorické výrobky s velkým množstvím cukru, se podařilo snížit rostoucí problém obezity a vysoké hladiny cholesterolu u dětí. Díky výrobě vlastních šťáv a dezertů může družstvo účinně kontrolovat množství cukru a tuku v pokrmech. Vlastní výroba potravin také umožňuje kreativní využití potravin, které byly dříve považovány za odpad. Když se z jablek vylisuje šťáva, slupky se použijí na výrobu jablečného octa a zbylé jablečné výlisky se kompostují. Jídelníček pro školy, školky a jesle je sestaven tak, aby se daný produkt maximálně využil a nic se nevyplývalo. Případný odpad najde nové využití nebo je zpracován na kompost, díky čemuž družstvo vytváří uzavřený cyklus.

Činnost družstva je příkladem dobré praxe v oblasti posilování spolupráce v místní komunitě ve prospěch spotřebitelů, místních zemědělských podniků a malých podniků. V době krize přináší tento přístup měřitelné sociální a environmentální výhody.

Environmentální a/nebo sociální dopady (nejlépe v odrážkách):

- vytvoření nových pracovních míst v malých místních podnicích a snížení míry nezaměstnanosti v regionu.
- rozvoj podnikání v regionu



- snížení negativního dopadu výroby potravin na životní prostředí.
- snížení plýtvání potravinami díky využití myšlenky nulového odpadu.
- posílení oběhového hospodářství
- zlepšení přístupu ke zdravým, nezpracovaným potravinám.
- zvyšování povědomí o životním prostředí a zeleném lyžování IIs v místní komunitě.

Následující faktory představují důležité environmentální a sociální vlivy pro... :

- místní komunity
- spotřebitelé
- sociální družstva
- malé farmy
- malé místní výrobní společnosti

Závěr s otázkami vyplývajícími z případu/problému:

- Může být udržitelný potravinový systém skutečnou alternativou k masové produkci potravin?
- Jaký vliv má udržitelný potravinový systém na snižování plýtvání potravinami?
- Jak mohou sociální družstva rozvíjet myšlenku udržitelné produkce potravin v místních komunitách?
- Jakou problematickou situaci se SE snaží vyřešit? (problém)
- Proč se ji rozhodli vyřešit? Co je k tomu vede? (účel)
- Jaké jsou činnosti SE? Co dělají pro její/jejich řešení? Jaké další kroky byste podnikli k vyřešení problému? (řešení)
- Jaká je jejich cílová skupina? Kdo jsou jejich klienti? Kdo jsou jejich zákazníci? (segmenty zákazníků)
- Jak činnost SE změnila svět nebo situaci k lepšímu? (dopad)
- A jak poznají, že toho dosáhli? (klíčové ukazatele)
- Co dělá de SE jinak? Co jejich zákazníci vnímají jako největší hodnotu? (jedinečná nabídka hodnoty)
- Jakými způsoby dodávají své produkty nebo služby (kanály).
- Jaké jsou jejich hlavní náklady a jaký je hlavní zdroj jejich příjmů? (příjmy)



ZÚČASTNĚNÉ STRANY: (1) MÍSTNÍ KOMUNITY, (2) SPOTŘEBITELÉ, (3) SOCIÁLNÍ DRUŽSTVA, (4) MALÉ ZEMĚDĚLSKÉ PODNIKY, (5) MALÉ MÍSTNÍ VÝROBNÍ PODNIKY.

ETICKÉ OTÁZKY (POZITIVNÍ, NEGATIVNÍ) VE VZTAHU K DANÉMU SCÉNÁŘI:

- Profesionální aktivizace osob ohrožených vyloučením
- Udržitelné potravinové systémy (družstvo jako dodavatel zdravých místních potravin - uzavření cyklu)

EKOLOGICKÉ DOVEDNOSTI: VEDOUČÍ DOVEDNOSTI, MANAŽERSKÉ DOVEDNOSTI, FINANČNÍ DOVEDNOSTI, DOVEDNOSTI V OBLASTI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, DOVEDNOSTI V OBLASTI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI.

SDG SE ZABÝVALY: 2. NULOVÝM HLADEM, 8. DŮSTOJNOU PRACÍ A HOSPODÁŘSKÝM RŮSTEM, 10. SNÍŽENÍ NEROVNOSTÍ 12. ODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA A VÝROBA 17. PARTNERSTVÍ PRO DOSAŽENÍ CÍLŮ

